"Masonluk Nedir ve Nasıldır" Adlı Kitap Üzerinde Analitik İnceleme ve Eleştiriler - 2

İkinci Bölüm

Amaçlar

Bu bölüme başlarken de başlığı gereksiz bulmuş olabilirsiniz. *«Masonluğun amacını önceki bölümde görmedik mi? Tekrarına ne gerek var?»* diyebilirsiniz.

Öyle diyorsanız, kusura bakmayın, size hak veremeyeceğim. Belki bugüne dek okuduklarınızda görmemiş, duymamış olduğunuz ayrıntılar da vardır.

Masonlukta birtakım amaçlar bulunmasının gerekçesi nedir?

Buna basmakalıp bir yanıt verelim; basmakalıp olsa da gerçekçi bir yanıt:

Herhangi bir kurum, örgüt ya da sistemin varlığını sürdürebilmesi, bir amacının bulunmasına bağlıdır.

Bir amacının bulunması demek, tek bir amacının olması demek değildir; mutlaka "en az bir" amacının olması demektir.

Amacı olmayan bir kurum, örgüt ya da sistem yaşayamaz.

Amacı (amaçları) gerçekleşmiş olan bir kurum, örgüt ya da sistemin ise, yeni bir amaç (amaçlar) edinmezse, varlığını sürdürmesinin anlamı ve gereği kalmaz.

Masonluğun günümüzde var oluşu ve çalışmalarını sürdürmesi, amaçlarının henüz gerçekleşememiş olduğunun bir göstergesidir.

■ ■ ■

Genele bakarsak, günümüzde, özellikle bilgi ve kültürün hızla geliştiği toplumlarda, Masonluğun amaçlarının önceye oranla çok daha iyi bir şekilde anlaşılabildiğini görüyoruz.

Ancak şunu da göz ardı etmeyelim:

Amaçların anlaşılabilmesi demek, uygun bulunması demek değildir.

Kaldı ki, Masonluğun iyi ve yararlı bir kurum olduğunun onanabilmesi için sadece amaçlarının değil, ilkelerinin ve çalışma yönteminin de anlaşılması, bunların da uygun bulunması gerekir. Dolayısıyla masonların işi zor; hem az buz değil, çok zor.

Masonlar, pratikte amaçlarıyla değil ilkeleri ve yöntemleriyle daha çok ilgileniri. Fakat aslında amaçlar, ilke ve yöntemlerden önce gelir. Çünkü şayet amaçlar uygun bulunmazsa, ne ilkeler ne de yöntemler onanabilir.

Kim onaylayacak?

Çevre… Toplum.

Bu çok mu önemli?

Evet...

Masonların tüm yapıp etmeleri sadece kendileri için olsaydı "Hayır!" denilip geçilebilirdi. Önemli olmayabilirdi. Fakat locaların çalışmalarında öyle denmiyor.

■ ■ ■

Masonluğun amaçları, birbirini izleyerek bütünleyen üç basamakta inceleniyor:

1. **Evrensel amaç** ya da Masonluğun kurumsal ereği.
2. **Uygulamadaki amaçlar** yani evrensel amacın gelecekteki bir zaman diliminde gerçekleşme yoluna girebilmesi için gereken uyumlu ortamın sağlanabilmesine ilişkin hedefler.
3. **Bireysel niteliklerle bağlantılı amaçlar** yani sözü edilen uygulamadaki amaçların gerçekleştirilmesi yolunda çalışılırken, masonların gerektiğince yetişmelerine ilişkin istemler ve birbirlerinden beklentileri.

Şimdi diyeceksiniz ki, *«Bu amaçlara doğru yönelme, yukarıda belirtilen sıraya göre değil, bunun tam tersine işlemeli.»*

Doğru. Öyle olmalı. Nitekim öyle. Çünkü o doğrusu "masonların boyunu çok çok aşan" amacımız yani "evrensel" denilen, onu bir an önce gerçekleştirmeyi değil, önce bu doğrultuda ilerlemeyi engellemekte olan birtakım etkenlerin giderilmesini gerektiriyor.

Burada tüm masonlar için ortaya konulmuş bir özeleştiri var. Yerinde yapılmış bir özeleştiri. Çünkü evrensel boyutta gerek mason örgütlerinin gerekse bireysel olarak masonların şu üçüncü fasıldan ileri gidememiş oldukları açıkça ortada. Üçüncü fasıldaki amaçların da ne ölçüde gerçekleştirildiği sorgulanabilir ama bunlar hiç olmazsa hedeflenen, istenilen, beklenilenlerdir. Nitekim önceki bölümde şu "gerçek mason" kavramı sorununda da öyle olmadı mı?

Bu aşamada bir de şunu sorabilirsiniz: *«Peki ama bireysel niteliklerle bağlantılı amaçlar sadece masonları mı kapsıyor?... Ya mason olmayanlar?»*

Çok yerinde bir soru… Yine şunu hatırlayalım: Her loca oturumunda belirtildiği gibi, masonlar, sadece kendileri için değil tüm insanlar için çalışmalı. O "tüm insanlar" denileni de uzaklarda aramamalı. Önce aileden, onunla birlikte yakın çevreden başlanmalı. Onlara da edinmeleri gereken (öngörülen diyelim) bireysel nitelikleri edindirmenin de masonların görevi olduğu göz ardı edilmemeli.

Masonların buna ne denli uyum gösterdiği de sorgulanabilir. Belki aralarında tek tük çıkar ama çoğunluğun bunu pek de umursamadığı anlaşılıyor. Demek ki, bu amaç kapsamına "umursamalarını sağlamak" da katılmalı.

Buna karşın önce şu "evrensel" olan ile başlayalım ki sona bırakacağımızın önemi ve zorunluluğu daha iyi anlaşılsın.

EVRENSEL AMAÇ

Kimi masonlar, belirttiğimiz şu evrensel amacı bir tatlı düş olarak niteleyebilir. *«Bu, ancak bulutlar üzerinde uçmaktır. Olmayacak hayaller peşinde koşmaktan başka bir şey değildir. Bir küme balon gibidir.»* diye düşünülebilirler.

Siz de öyle düşünenlere katılmakta olabilirsiniz.

Doğrusu ben de öyle düşünüyorum ama bu konuyu biraz irdelemeye girişmeye karşı çıkacağınızı sanmam.

Öyleyse şimdi ben biraz düşünce jimnastiği yapayım, siz de beni izleyin. Keşke bu işi karşılıklı, bir söyleşide yapsaydık; çok daha verimli olurdu. Fakat bu bir kitap… Sözümün her aşamasında sizin ne düşüneceğinizi bilemem.

Bu amaç tek bir tümceyle dile getirilirse, masonların ritüelinde belirtilene benzer fakat biraz farklı bir şekilde şöyle özetlenebilir:

> ***"Tüm insanların ve oluşturdukları tüm toplumların, aralarında hiçbir ayırım ya da kayırma gözetmeksizin, bir İNSANLIK ÜLKÜSÜ'nde birleştirilmesi."***

Dikkat edin: *"birleşmesi"* değil "birleştirilmesi"...

Çünkü bu kendi kendine ya da bir sihirli değnek ile gerçekleşebilecek bir şey değil… Bunun için insan eli gerek; çalışmak gerek; özveri gerek; daha pek çok şey gerek ama en önemlisi **emek** gerek.

Bu ülküye **"insanlığın birliği"** de denilebilir.

Buna pek yakın amaçları olan başka kurumlar, başka topluluklar da var. Ancak hiçbirinde bu amaç böyle "evrensel" dediğimiz bir boyutta değil. Böyle salt "insancı" (*hümanist*) nitelikli de değil… Hatta kimileri böyle bir olgunun insanlarca gerçekleştirilemeyeceğini, bunu ancak bir başka gücün yapabileceğini ileri sürer. İleri sürülen o "insanüstü bir başka güç" konusuna ben hiç girmeyeyim; siz anladınız!

O "kimileri"nin arasında masonlar da var.

Buradaki önemli nokta "hiçbir ayırım ya da kayırma gözetmeksizin" sözünde...

Bu amaç, evrensel boyutta geçerli bir İDEAL TOPLUM DÜZENİ tasarlıyor. Böyle bir düzende tüm insanlar, tüm toplumlar ve tüm ulusların birbirlerini kırmadan ve ezmeden, birbirlerinin üzerinde egemenlik taslamadan, dostluk ve mutluluk içinde yaşayacakları öngörülüyor.

«Burada bir dünya devletinden mi söz ediliyor?» diye sorar mısınız?

Sorduğunuzu varsayıp, yanıtlayalım: Hayır! Masonluğun (masonların dense daha doğru olacak) evrensel amacı, devletlerin ortadan kaldırılarak tek bir bütün içinde birleştirilmesini gerektirmiyor.

Bu amacı, biraz daha açılım getirerek şöyle anlatabiliriz:

- Tüm insanların, tüm toplumların ve tüm ulusların sonsuz ve koşulsuz bir barış içinde yaşamaları;

  Zor! Fakat amaç işte, ne yaparsınız?

- Tüm insanların, tüm toplumların ve tüm ulusların, geçmişlerine onurla dayanması, günlerini dirlik ve düzenlik içinde mutlulukla sürdürmesi; gerek kendilerine gerekse birbirlerine güvenmeleri;

  Bu da öyle!

- Her insanın, bireysel olarak, yaşamının yaşamaya değer bir nimet olması;

  Keşke!

- Tüm insanların ve tüm toplumların birbirlerine karşı anlayışlı, saygılı ve toleranslı olması, birbirlerini severek desteklemeleri ve gerçek bir dostluk içinde hep birlikte geleceğe yönelmeleri;

  Günümüzde durumları ve yapıp ettikleri hiç de umut vermiyor.

- Her insanın, yaşamının her değerli öğesini başkalarıyla da paylaşması;

  Nerede öylesine bir diğerkâmlık?

- İnsanların bilgisizlikten ve bilimsel verilerle bağdaşmayan dogmalardan, bağnazlıktan ve batıl saplantılardan arındırılmış olması;

  Yüzyıllar boyunca bunun için uğraşılıp duruluyor; bu bağlamda mason olmak ya da mason dernekleri de gerekmez ama bir türlü olmuyor işte!

- Toplumsal yaşamın değişik alanlarında, insanların en iyi, en doğru ve en güzel yolu seçerek, gerçekleri hep birlikte arayıp bularak, kendilerini sürekli geliştirerek evrimsel doğrultuda ilerlemesi.

Böyle bir insanlık ülküsünün gerçekleşmesinin olanaksızlığı, dolayısıyla eğer Masonluğun evrensel amacı gerçekten buysa varlığını boşuna sürdürdüğü ileri sürülebilir. Nitekim insanlığın tarihsel geçmişi ve günümüzdeki görünümü, bu görüşün haklılığını destekler.

Günümüzün koşulları altında bu karşı görüşü "karamsar" bulmak bir yana dursun, "gerçekçi" olarak nitelemek gerekir.

Doğru.

Ancak bu böyledir diye masonlar bu evrensel amacı savunmasınlar mı?

Ben şöyle derim: **"İnsanlığın tarihsel geçmişi, insanın evrim doğrultusunda ilerleme yeteneğine bir sınır getirilemeyeceğini, böyle bir sınır konulamayacağını göstermiştir."** (Aslında bunu bir yerden almışımdır ama nereden olduğunu hatırlamıyorum.)

Sakın bu sözü yanlış anlamayın... Burada dinsel inançlara herhangi bir karşıtlık yok. Zaten olsa burada açık bir çelişki var demektir.

Bu sözü şöyle açıklayabiliriz:

İnsanlar ve toplumlar, tarih boyunca birbirleriyle hep çatışmış ama evrimsel doğrultuda ilerlemekten de geri kalmamışlardır.

Tarih öncesini hatta antik çağı bir yana bırakalım; bundan iki bin yıl öncesinin (İlkçağ) insanı ve toplumu ile bin yıl öncesinin (Ortaçağ) insanı ve toplumu aynı değildi. Bundan iki yüz yıl öncesinin insanı ve toplumu ile de bugünün insanı ve toplumu aynı değil. Yarının insanı ve toplumu da bugünden farklı olacak.

Evrim sürecini, alışageldiğimiz ve bizim için bir güncel değer taşıyan "zaman" kavramı ile bağdaştırmamalıyız. Masonluğun evrensel amacının gerçekleşme süresini bizim ya da bizden hemen sonraki kuşakların yaşam süresi içinde düşünecek olursak, yanılırız.

Bilim ve teknolojide, özellikle 20. yüzyılda çok hızlı bir ilerleme oluştu. 21. yüzyılın daha ilk çeyreğini bitirmedik; bilim ve teknolojideki gelişme öyle bir ivme kazandı ki, şimdiden önceki yüzyılı birkaç kez katladı.

Ne yazık ki, bu hızlı ilerleme insanlığın evrimine yeterince yansıyamadı.

Gerçi bu ilerleme hızı göreli…

Nitekim bizden önceki çağların insanları da kendi yaşam döneminde izledikleri bilimsel ve teknolojik ilerlemeyi çok hızlı bulmuştu.

Belgeli tarihsel bilgilerimiz uyarınca, Sümer'de tekerlek icat edilmeden çok önce bir çubuğa delik delinip ilkel dikiş iğnesi oluşturulması, ortası delik bir taşa dal parçası geçirilip balta yapılması, göreli olarak çok büyük atılımlardır.

Asıl önemli olan ise, toplumsal yaşamın ve düşüncenin gelişimidir.

Uygarlık tarihinde insanın bilim ve teknoloji bakımından günümüzdeki gelişim hızına oranla neredeyse olduğu yerde çakılıp kaldığı tarihsel dönemlerde, düşünce ve yaşam bakımından hayli hızlı bir değişim sergilediği aşamalar görülmüştür.

Böyle aşamaların bundan sonra olamayacağını ileri sürmek, tarihi yadsımak olur.

İnsan yalnızca bilim ve teknolojide değil, yaşamında da düşünsel yapısında da kendi öz benliğinde de evrimsel doğrultuda ilerlemeyi sürdürecektir.

Bu hayli uzun sürebilir. Masonluğun evrensel amacının gerçekleşme yoluna girdiğini, yaşam süremiz içinde bu yolda somut aşamalar sağlandığını göremeyebiliriz. Büyük olasılıkla göremeyeceğiz de...

Fakat bizim bunu göremeyecek oluşumuz, gelecekte olmayacağını göstermez.

İnsanın yaşam süresi toplumların yaşam süresine oranla "hiç" denebilecek ölçüde kısadır. Bizden çok sonraki bir kuşak bunu görebilir.

Boş bir umut mu?

Olmayabilir.

Buna "bekleyelim, görelim" de diyemiyoruz çünkü zaten göremeyeceğimiz belirtiliyor. Diğer masonlar da bu kitabın yazarı gibi düşünüyorsa ne âlâ!

UYGULAMADAKİ AMAÇLAR

Böyle bir söz kullanılınca, bundan anlaşılması gereken, toplumsal yaşamdaki güncel ve pratik amaçlar ile evrensel amacın gerçekleşme yoluna girmesine engel olan etkenlerin giderilmesi anlaşılmalıdır.

Masonluğun benimsediği ülküye benzer bir amaç peşinde koşan başka sistem, kurum ve topluluklardan geçmişte yaşamış olanların çoğu, varlığını yitirmiştir. Pek azı günümüzde uğraşılarını sürdürmektedir. Ancak evrensel amacın aynı ya da pek benzer oluşu, iki kurumu özdeşleştirmez. Masonluk, kendisine pek benzer amaçları olan diğer kurum ve toplulukların tümünden farklıdır.

İşte bu fark, Masonluğun uygulamadaki amaçları ile bunların doğrultusunda belirlenmiş olan ilkelerinde belirginleşir.

Evrensel amacın gerçekleşmesi için, önce toplumları oluşturan bireyler arasında, sonra da insanlığı oluşturan toplumlar arasında sürekli ve sonsuz bir uzlaşma ve dayanışma gereklidir. Bunun için ise, insanları ve toplumları birbirlerinden uzaklaştıran, birbirleriyle çatışmalarına neden olan ayrılıkların giderilmesi gerekir.

Çağdaş koşullarda, bu ayrılıkların en önemlileri olarak şunlar gösterilebilir: Din, mezhep, ulus, ırk, soy, cinsiyet, politik görüş, sosyal sınıf, ekonomik düzey, aile, gelenek, görenek ve töre.

Bunlar sıralanınca, böyle ayrılıkların giderilebilmesi hayal gibi görünüyor.

Şu konuyu çok iyi kavrayalım: "Ayrılıkların giderilmesi" demek, "farklılıkların kaldırılması" demek değildir. Yanlış anlaşılmamalıdır. Ayrılıkların giderilmesi, **"farklılıkların sürmesine karşın, karşıtlıkların giderilmesi"** anlamındadır.

Şimdi bunların en önemlilerini gözden geçirelim.

İnanç Farklılıkları Konusu

En önemlilerin en önemlisi de bu gibi görünüyor.

Masonluğun uygulamadaki amaçlarından biri, din, inanç ve tapınma yöntemleri her ne ve her nasıl olursa olsun, insanların bundan ötürü çatışmamasının, aralarındaki farkı bilerek fakat insanlık adına önemsemeyerek birbirlerini sevgiyle kucaklamalarının sağlanmasıdır.

Böyle bir amaç, bağnaz dinciler tarafından benimsenemez hatta anlaşılamaz. Çünkü onlara göre belli bir dini ya da inancı olan kişi, başka bir dini ya da inancı olan kişiye karşıdır; onunla asla bir araya gelemez ve kucaklaşamaz. Farklı din ya da inançtan olanların aynı çatı altına girmeleri durumunda, hepsinin birden dinsiz-inançsız olacaklarını ileri sürenler bile vardır.

Hani masonları *"tanrıtanımaz dinsiz ve inançsız kimseler"* olarak tanımlayanlar da var ya; işte tam yerine oturuyor.

Oysa masonların amacı, dinlerin ve inançların ortadan kalkmasını sağlamak değil… Tüm din ve inançların belirli ve tek olacak şekilde toplanması ya da hepsini birleştiren yeni bir din oluşturmak da değil… ("Masonluğa Karşıt Girişimler" başlığını taşıyan bölümde, bu sonuncusunun Masonluğa yöneltilmiş suçlamalardan biri olduğunu göreceğiz.)

Onu görürüz sırası gelince ala şu denileni bağnazlara, sofulara anlatmak gereksiz bir çaba, anlayabileceklerini düşünmek boş bir hayal… O nedenle böyle bir amaç, masonların, kendi kendilerini aldatmaktan başka hiçbir işe yaramaz.

Böyle fantastik bir amaç benimsemiş dünya görüşleri vardır. İnsan haklarını ve bireysel özgürlüğü hiçe sayan bu tür bir amaç peşinde koşmuş olan kurumlar görülmüştür. Masonluk asla onlardan biri değildir; onlara benzer bir kurum da değildir.

Bu amaca, bir bakıma dinsel bağnazlık ile savaşmak da denebilir.

Ne var ki bu amaç, dünya çapında Masonluğun kendi içinde bile tam olarak yerleşememiştir.

Bakın, işte olmayacağının kanıtı…

Birçok mason kuruluşu, kendilerine özgü bir dinsel inanç eğilimi benimsemiş, kendi benimseyişlerine yatkın dinsel ilkeleri ve inançları başkalarından daha üstün tutmuştur. Aralarında dinsel kaynaklı kesin ilkeleri, bir diğer deyişle dogmaları "Masonluğun ilkeleri" ile özdeşleştirenler bile vardır.

Bu durum, uygulamadaki bu amacın genel olarak toplumlardan önce masonların kendi içinde, dünya çapında tüm mason topluluğunda sağlanması gerektiğini ortaya koyar.

Bu bağlamda ne yapılabilir?

İzleyen bölüme geldiğimizde irdeleyeceğimiz ilkelerden birinin asal ilke olarak benimsenmesi önerilir: TOLERANS.

Buna bir de **"empati"** (diğerini kendinmiş gibi görme) eklense iyi olur

Irk ve Soy Farklılıkları Konusu

Uygulamadaki önemli amaçlardan ikincisini geldik.

Hangi ırktan ya da soydan olursa olsun, her insanın diğerine eşit olduğunun, eşit sayılması gerektiğinin benimsenmesinin sağlanmasını, bu farklarından ötürü insanlar arasında ayırım güdülmesinin giderilmesini istemek…

Bunun uygulamaya yansımasını ırkçılık ile savaşmak olarak da niteleyebiliriz.

Ne yazık ki Dünya Masonluğu'nun bu bakımdan da kendi içinde bağışlanamaz noksanlıkları vardır; günümüzde bile…

Geçmişte böyle bir durum vardı; hâlâ sürüyor: Birçok mason örgütünde ırk ayırımı yapılıyor. Gerçi birçok ülkedeki Masonlukta "ırk ayırımı" diye bir şey yok ama bu o ülke halkının zaten belirgin bir ırk ayırımı gütmekte olmayışından ileri geliyor. Oysa ülke halkı ırk ayırımı güdüyorsa, bu olgu Masonluğa da yansıyor ve mason kuruluşları, isteseler de bu olumsuzluğu gideremiyor.

Bu işin başını da kendisini "özgürlük ülkesi" olarak niteleyen, üstelik dünya yüzündeki en büyük mason kitlesini barındıran Amerika Birleşik Devletleri çekiyor. ("Masonluktaki Bölünmeler" başlığı altındaki bölümde bu konuyu irdeleyeceğiz.)

Masonluğu dünya çapında bir bütüne, bu amacın gerçekleştirilmesine yönelik etkili girişimlere önce kendi içlerinden başlamalı masonlar…

Bu konuda en çok ayırımcılık yapanların beyazlar olduğunu da eklemek gerek.

■ ■ ■

Masonluk, bu bakımdan tarihinde başarılı bir evreden geçmiştir. Bazı yerlerde belirgin soy ayırımı yapılırken, zamanla bunun giderilmesi sağlanmıştır. Oysa 20. yüzyılda ırk ve soy çatışmaları yer yer dehşetli boyutlara varmıştır. Masonluğun amacı, böyle çatışmaların sona erdirilmesinin sağlanması olmalı.

Güzel öneri… Başarılabilirse!

Cinsiyet Farkı Konusu

Bu konunun ırk ve soy ayırımı konusuyla pek benzeştiğini söyleyebiliriz.

Konu, aslında doğrudan "insan hakları" ile bağlantılıdır; kadın ve erkek olarak farklı doğan insanların, aralarında hiçbir bakımdan ayırım güdülmemesidir.

Mason kuruluşlarının bu bakımdan da henüz kendi içlerindeki sorunu çözüm aşamasına getirememiş olduğunu görüyoruz. Günümüzde bu sorunu çözümlemiş olan mason kuruluşları var elbette ama dünya çapındaki mason sayısına bakınca, azınlıkta kalıyorlar.

Çoğunluğa göre, toplumda kadın ile erkek eşit haklara sahip olabilir; bu bağlamda henüz geri kalmış toplumlardaki ayırımı gidermek için çalışmak, Masonluğun amaçları kapsamında düşünülebilir ama Masonluk sadece erkeklere özgü bir kurumdur.

Demek ki, dünya çapında düşünüldüğünde, mason örgütlerinin bu bakımdan da işe önce kendilerinden başlaması, bunun için de masonların kendi kafa yapılarını değiştirmesi, çağdaşlaşmaları gerekiyor.

Evet, sorun bu… Masonlar "gelenek" diye tutturdukça çağdaşlaşamıyor.

Ülke ve Ulus Farklıkları Konusu

Masonluğun uygulamaya dönük amaçlarından bir diğeri, insanlar arasında ülke ve ulus farklıklarından doğan aykırılık ve karşıtlıkların giderilmesidir. Bunu da yanlış anlamamak, *"bir dünya devleti kurulması"* ile özdeşleştirmemek gerek.

Doğru ama birçok toplumda genel eğilim öyle. Demek ki, önce o "dünya devleti" ile sözü edilen amacın farkının anlaşılabilmesini sağlamak gerek.

Kendi ülke ve uluslarının, diğerlerinin tümünden daha üstün olduğunu körü körüne savunan ve ötekileri küçümseyenler, kendi ülke ve uluslarına yaraşır gördükleri hak ve değerleri ayırımsız olarak başkalarına da tanıyıp onlarla paylaşmaya yanaşmayanlar, koşullar ve uluslararası ilişkiler her nasıl olursa olsun özellikle belirli uluslara hınç bağlamış olanlar, Masonluğun evrensel yaklaşımını bir türlü içlerine sindiremez hatta anlayamaz.

Ülkeler arasındaki siyasal sınırlar, bu amacın gerçekleşmesine engel değildir.

Masonluğun evrensel ülküsünün kapsamında "ulus" kavramının önemli bir yeri vardır. Öyle ki, Masonlukta ulusun varlığının ve kutsallığının benimsenmesiyle kalmayıp, evrensel birlik ve bütünlük için önce ulusal boyutta birlik ve bütünlük sağlanması gerektiği üzerinde özenle durulur. Buna karşın, ulusallık bilincinde de bağnazlık ile savaşımı öngörülmektedir.

Ulusçuluk bağnazları (şövenistler) işte bunu bir türlü anlayamaz. Nitekim bu mücadele, ulusçuluk bağnazlarının tutumuna karşıdır. Ülkeleri haritalardaki çizgilerle birbirinden ayrılmış, soy ayırımının da etkisiyle yakın geçmişimizde birbirleriyle daha çok zıtlaşmış, çatışmaya girmiş, kan dökmüş, düşmanlıkları ve hınçları daha da artırmış insanlar, bu yaptıklarının karşılığında tüm insanlık adına doğru dürüst hiçbir gerekçe gösteremez.

Masonlar, her ne gerekçeyle olursa olsun savaşa ve kan dökülmesine karşıdır. Ülkelerin ve ulusların arasında sonsuz ve koşulsuz bir barıştan yanadırlar.

Bir zamanlar atalarının birbirleriyle savaşmış olduğu ulusların insanlarının birbirlerine karşı olan tutumları, en az savaş kadar önemlidir. Her biri yalnızca kendi ulusunun insanlarının acı çekip zarar gördüğünü ileri sürerek, bundan da doğrudan ötekileri sorumlu tutar. Kendisinin hep haklı olduğu görüşündedir.

Böyle bir dava güdenler, sınırın ötesindekilere kin duymayı sürdürmekten kendilerini alamaz, varsa kendi ülkelerindeki azınlıklara eziyet ederler. Bunun temelindeki neden, kendi kendileriyle barışık olamamalarıdır.

Masonluk, ayırımsız olarak insanlıktan yanadır. Buna karşı olanlara karşıdır.

Şimdi bu Masonluğun da bir karşıtlığı olduğu anlamına gelmez mi? Bu konuda da "empati" gerekmez mi?

Düşünce Yapısı ve Yaşam Tarzı Farklılıkları Konusu

Masonlukta her sosyal, politik ya da ekonomik sistemin hem iyi hem noksan yanlarının bulunabileceği benimsenir. İnsanların ve toplumların, politik ya da ekonomik tutum ve yeğlemelerindeki çelişkilerden ötürü çatışmasına karşı çıkılır. Hangi sistem olursa olsun, insanların toplu yararı, mutluluğu ve evrimsel gelişimi öncelikli tutulur. Bugün iyi ve doğru gibi görünen bir sistemin, yarın yanlış ve zararlı olduğu anlaşılabilir, sakıncaları çıkabilir.

Masonlukta, insanlar arasındaki sosyal sınıfları, ekonomik düzey farklılıklarını, gelenekleri, aile kuruluşundaki farklı yaklaşım ve töreleri kaldırmak gibi bir emel yoktur.

Yeter ki, bu farklar, hepsinin insanca yaşamasına ve diğerleri ile eş haklara sahip olmalarını engellemesin.

Masonlukta, insanların ve toplumların, farklılıklarından ötürü birbirlerini aşağı görme ya da kıskanmaya son vermesinin, kin beslememelerinin, birbirlerini kötüleyip yıpratmamalarının sağlanması öngörülür. Bireyler arasında var olan farkların, her insanın eş değer sayılmasına engel olamayacağını savunulur; insanlık bilincinin yayılıp yaygınlaşmasına çalışılır.

Nitekim Masonluğun da bu bağlamdaki uygulamaya dönük amacı budur.

Şuna tüm toplumların gereksinmesi olan "sosyal adalet" dense, bunca uzun boylu lâflar etmeye gerek kalmayabilirdi.

BİREYSEL NİTELİKLERLE BAĞLANTILI AMAÇLAR

Masonluğun amaçları yolunda gerekli çalışmaların yapılması, bireysel girişim ve atılımlara bırakılmıştır. Her mason, kendini bu bakımdan görevli saymalı ve başkalarının da bu amaçları paylaşmasına çalışmalı.

Masonlara göre, Masonluk, toplu ve örgütsel eylemlerde bulunan bir kuruluş olmadığı için, uygulamadaki amaçlar, bireysel niteliklerin geliştirilmesine ilişkin amaçlar besler. Bunları ise, tek bir tümce ile şöyle özetleyebiliriz:

Şu özetlemeden önce belirtilmesi gereken bir nokta var: Burada Masonluğun belirli bir kanadının tutumundan söz ediliyor. Türkiye'deki Masonluk bunun bir örneği… Kaldı ki, bu durum günümüzde geçerli. Oysa Türk Masonluğu'nun geçmişinde, bireysel girişimler dışında kurumsal çalışmalar da yapılmış olduğu biliniyor. Acaba bu konu, daha sonra, sıra Türkiye'deki Masonluğun tarihçesini anlatmaya girişilince gündeme gelecek mi? Öyle olmayabileceğini düşünerek, şimdi burada belirtelim: Günümüzden yüz yıl kadar önce Türkiye'deki Masonluğun önem taşımış localarından bazıları, özellikle "Necat" adlı loca bu bağamda ç ok güzel girişimlerde bulunmuştur. Bunlardan biri de sonradan "Çocuk Esirgeme Kurumu" adını almış olan derneğin kurulmasıdır. Sadece o değil, başkaları da var. Fakat bazı çevreler bundan hiç hoşlanmamış, bu gibi kurumları masonların kurup çalıştırmasını engellemişlerdir. Bunda elbette Masonluğun yanlış ve kötü tanıtılmış olmasının da etkisi vardır. Sonuç olarak Türk masonlar, böyle yararlı girişimleri, kurumsallıktan arındırıp, bireysel olarak masonların sırtına yüklü hâle getirmek zorunda kalmıştır.

Öte yanda özellikle Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Masonluğa bakacak olursak, locaların hatta onlardan oluşan ve "büyük loca" denilen örgütlerin bu gibi çalışma ve etkinliklerden hiç de geri kalmadıkları, masonluğun bireysel nitelikleriyle bağlantılı amaçlarını ise biraz farklı bir tarzda değerlendirdikleri hatta tanımladıkları görülür.

Bu uzun araya girişten sonra, kalmış olduğumuz yere dönelim:

> ***"Özgür düşünceli, iyi ahlâklı, bilgili, erdem sahibi, toplumlarını ve insanları seven, onların gerek evrim doğrultusundaki gelişmeleri gerekse mutlulukları için özveriyle çaba gösteren, adaleti öncelikli tutarak savunan, kendi sahip olduğu değerleri başkalarına da kazandırmaya çalışan insanların giderek daha çok sayıda yetişme ve yetiştirilmesinin sağlanması."***

Bu amaç, belki her masonun "gerçek mason" denilen bir kişinin nitelikleriyle bezenmesini sağlanması olarak da yorumlanabilir ama yalnızca masonların kendilerine dönük (içrek) değildir. Böyle insanların yetişmesinin sağlanması, salt masonlara özgü tutulamaz.

Ne var ki pratikte kardeşlerimize öncelik tanımamız gerekir çünkü bir kurumun kendi içinde sağlayamadığını dışarıda gerçekleştirmesi beklenemez.

Masonlar, loca çalışmalarında, bir yandan iyi ve güzel örneklerden yararlanmayı öğrenme olanağını elde eder, diğer yandan kötü ve çirkin olanı kavrayarak onlara benzemekten sakınma gereği kavrarlar.

Masonları, kendi kendilerini eleştirip, yanılgılarını belirleyerek, özeleştiri ile bilimsel yöntemle ve akıl verilerinden yararlanarak çalışmaları önerilir. İyi ve doğru, dürüst ve onurlu, bilgili ve erdemli kişiler olarak, önce ailelelerine, sonra çevrelerine ve yurtlarına, giderek tüm insanlığa katkılarda bulunabilecek, özverili, çalışkan, girişken ve olgun insanlar olarak yetişmeleri beklenir.

Kimileri daha hızlı ve daha iyi yetişir, kimileri biraz geride kalır. Fakat hepsine, kendi kendilerini üstün düzeyde insan olarak yetiştirebilmesi için yeteneklerini geliştirme olanağı tanınır. (***"Çalışma Yöntemi"*** başlığı altındaki 5. bölümde bu konunun ayrıntılarına gireceğiz.)

Bu anlatımda masonlar, bireysel olarak kendi başlarına bırakılır gibi bir anlatım var. Bilgili ve deneyimli masonların kendilerinden sonrakilere yardım ederek, destek vererek, önder olarak yaptıklarına hiç değinilmemiş.

Masonlukta **"hamtaşı yontmak"** diye bir deyim kullanılır. Burada hamtaş masonun kendisidir. "Her mason kendi hamtaşını sadece kendisi yontabilir" bile denir. Fakat bunu nasıl yapabileceğinden, diğer masonların ona yol ve yöntem gösterip destek oluşlarından söz edilmez.

Beri yanda özellikle Amerika'da Masonluğun amacı "iyi olan insanı daha iyi yapmak" olarak gösterilir. Hatta bunun internette örneklerini görebileceğiniz reklamları bile yapılmaktadır. İşte onlardan biri:

Böyle Amerikanvarî reklam ve tanıtımlar bir yana dursun, aslında belki de önce belirtilenleri yani evrensel amaç ile uygulamadaki amaçlardan söz etmeyi bırakıp sadece bunun üzerinde durmak çok daha doğru ve yerinde olurdu. Nitekim masonların loca toplantılarındaki amacı da pratikte birbirlerinden yararlanmak suretiyle her birinin kendini geliştirmeye çalışmasıdır; başka bir şey değil.

♎ ♎ ♎

Kitabın üçüncü bölümünde Masonluğun İlkeleri konusu işlenecek.